

Vážený pane předsedo, vážené dámy, vážení pánové,

byl jsem poctěn čestným úkolem, pronést laudacio za nás všechny, kterým se dnešního dne dostává uznání za výsledky tvůrčí práce v oblasti badatelského nebo cíleného výzkumu. Řada z nás, zvláště těch mladších, se s Učenou společností České republiky blíže setkává právě v souvislosti s udělováním těchto cen. Informace získané z internetových prohlížečů, dalších informačních médií i osobních diskusí zřetelně dokládají, že Učená společnost České republiky má svůj narůstající význam a nezastupitelné místo v naší společnosti a významným způsobem přispívá k vytváření vědecké infrastruktury, vědeckého vědomí a přispívá k prestiži vědy ve společnosti. Volně dostupné internetové presentace ukazují, že Učená společnost se zabývá nejen aktuálními otázkami základního výzkumu, ale také palčivými problémy naší vědy, způsoby hodnocení práce vědeckých pracovníků i postavením vědy ve společnosti. To vše přispívá k prestiži Učené společnosti i jejich cen.

Skutečnost, že v posledních letech jsou mezi oceňovanými i studenti středních škol a že těchto studentů je dnes mezi námi dokonce velká většina, považuji za zásadní. Indukce zájmu o vědu, vyhledávání talentů a obecně práce s mládeží patří mezi aktivity zásadního společenského významu. Velký význam této aktivity bych rád dokumentoval na příkladu z prostředí se kterým jsem dobře obeznámen. Měl jsem to štěstí, že po dobu deseti let byla část našeho výzkumu na Ústavu molekulární genetiky Akademie věd České republiky financována z americké grantové agentury Howard Hughes Medical Institute, která podporuje biomedicinální výzkum. Měl jsem možnost seznámit se blíže se zákulisím této organizace i s její filosofií financování vědy. Jedná se o největší americkou nevládní filantropní organizaci, která vznikla díky aktivitám již zesnulého finančníka Howarda Hughese. Tato organizace poskytuje vědeckým pracovníkům nemalé finanční prostředky, které nejsou ohraničeny regionem Spojených států amerických, ale vyhledává i talenty v rámci mezinárodního působení. U této organizace, která se snaží o co nejefektivnější vydávání prostředků na vědu jsem zaregistroval v jejich aktivitách jednu významnou změnu a to ve smyslu narůstající podpory studentům na středních a dokonce i základních školách. Rovněž nemalé prostředky jsou nově určeny na podporu lektorů a jejich aktivit směřujících k novým formám biomedicínské výuky, především na středních školách. Již na této úrovni se totiž většinou rozhoduje o tom, kam mladí lidé budou profesně směřovat a jaké budou mít životní priority a postoje, zda budou přístupni spíše vědeckým poznatkům nebo lákadlům pseudověd. Nedávno jsem byl mile překvapen, když mi středoškoláci z USA napsali, že by rádi absolvovali letní pracovní stáž v naší laboratoři, že jim naše laboratoř byla doporučena z Howard Hughes Medical Institute. O takové žádosti se nepřemýšlí, že by se měla odmítnout, ale naopak, potěší. Lze si jistě představit, že podobnou možnost strávit letní praxi na špičkových vědeckých pracovištích by mohli a měli mít i naši středoškoláci. Stáže středoškolských studentů na vědeckých pracovištích jsou totiž minimálně využívány. Je to dáno tím, že středoškolský profesor nemá v této oblasti pomocnou ruku a že na našich pracovištích těmto aktivitám není přikládán požadovaný význam. Učená společnost by mohla být tou pomocnou rukou v rámci naplňování svého poslání a mohla by napomoci ve zprostředkování těchto stáží. Jsem přesvědčen, že tak jako žádosti amerických studentů dodává váhu prestižní Howard Hughes Medical Institute, podobnou váhu by žádostem našich studentů mohla dodávat Učená společnost České republiky. Jsem přesvědčen, že zvýšený a přetrvávající zájem o vědu u nastupující generace přispěje nejen k povznesení úrovně naší společnosti, ale také například i k tomu, že v Učené společnosti České republiky budeme mít již zanedlouho i nositele Nobelových cen.

Ceny Učené společnosti jsou katalyzátorem další odborné práce a zájmu o vědu nejen pro středoškolské studenty a jejich učitele, ale jsou důležité i pro mladé vědecké pracovníky, kteří již dosáhli významných vědeckých poznatků poměřitelných v rámci vědy celosvětové. Cena v kategorii vědecký pracovník má rovněž své místo a to jako ocenění za konkrétní vědeckou práci, tak i za dílo celoživotní. Za oceněné ve všech těchto kategoriích vyjadřuji upřímné poděkování Učené společnosti i všem těm, kteří se na udílení cen podíleli, včetně sponsorům. Poděkování rovněž patří

jak středoškolským profesorům, kteří v řadě případů měli rozhodující podíl na vedení studentů, tak i ředitelům škol, kteří věnovali svůj čas a poslali nominace na ceny. Poděkování patří i kolektivům pracovníků našich pracovišť, kteří se významným způsobem podíleli na výsledcích, které jsou předmětem našich ocenění. Nezanedbatelnou úlohu ve vědecké práci má i rodinné zázemí; všem těm, kteří ho vytvářejí patří rovněž naše poděkování.

Děkuji za pozornost

v Praze 11. 5. 2006, Petr Dráber